

Донецька обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Н.К. Крупської
Науково-методичний відділ

*Листок-сигнал
серії "Наші земляки"*

"ШАХТАР, БОРЕЦЬ І ТОНКИЙ ЛІРИК"

(До 65-річчя від дня народження донецького поета Б.Ф. Бєлаша)

Донецьк 2005

ББК 78.381.9:83

Ш 32

"Шахтар, борець і тонкий лірик": (До 65-річчя від дня народження донецького поета Б.Ф. Белаша): Листок-сигнал / Донец. ОУНБ ім. Н.К. Крупської; Склад. І.А. Пилипенко. – Донецьк: Схід. вид. дім, 2005. – 8 с. – (Сер. "Наші земляки").

Складач:	І.А. Пилипенко
Редактор:	О.В. Рязанцева
Відповідальний за випуск:	Н.П. Авдєєнко
Комп'ютерний набір:	В.Є. Яковенко

© Донецька ОУНБ
ім. Н.К. Крупської, 2005 р.

Борис Белаш – поет, якого без перебільшення називають народним. У його поезії роздуми зрілого майстра, людини, яка багато мандрувала світом, набула життєвого досвіду. В літературу Б. Белаш, образно кажучи, прийшов із вугільного забою та з борцовського килима, піднявшись до високих вершин поезії.

Народився Борис Федорович Белаш 1 серпня 1941 року в с. Чирагідзор Ханларського району Азербайджану в сім'ї службовців. Після Великої Вітчизняної війни його батько відбудовував шахти Донбасу, тому дитинство та юність майбутнього поета минали в Дзержинську, Єнакієвому, Горлівці, Донецьку. В Дзержинську доля звела його із Валентином Солоухіним, який згодом став відомим поетом та прозаїком. Дружба земляків лише міцнішала з роками.

Після закінчення Горлівського гірничого технікуму працював на шахті "Кочегарка". У 1959 році вступив до Харківського педагогічного інституту на факультет фізичного виховання. Фахом обрав собі боротьбу. Завзято тренуючись, Борис Белаш став чемпіоном Харківської та Донецької областей з класичної боротьби, а також майстром спорту в улюбленому виді спорту.

Закінчивши навчання, Б. Белаш викладав на кафедрі фізичного виховання і спорту Донецького політехнічного інституту. Свої літні відпустки проводив у будівельних загонах, на численних будівництвах.

Ще в дитинстві його душа підкорилася Донецькому краю. Любов до рідного краю згодом виявилась у його творчості. Перша публікація Б. Белаша – вірш "Утро", який з'явився в шахтній багатотиражці "Кочегарка". Поезія взяла гору над першим та другим фахом. Борис Белаш усього себе присвятив поетичній музі.

У 1974 році Борис Федорович закінчив заочне відділення Московського літературного інституту ім. М. Горького. Довгий час керував Донецьким обласним літературним об'єднанням ім. В. Сосюри, працюючи з талановитою молоддю. Ця робота, за зізнанням автора, була "роботою для душі". Довжина поетичної дистанції Б. Белаша вимірюється тридцятиріччям від старту. Як справжній спортсмен, він зберігає не тільки фізичну, але й духовну форму. Молодість відчувається у його віршах.

Сьогодні Б.Ф. Белаш – один із найвідоміших донецьких російськомовних поетів, автор більш ніж двадцяти поетичних збірок, що вийшли у видавництвах Донецька, Києва, Москви: "Марш-бросок" (1969), "Гонг" (1973), "Вкус борьбы" (1979), "Зажги снега" (1976), "Молчание добра" (1997) та ін. Вони пронизані тонкими

поетичними спостереженнями та яскравими осяяннями. В його віршах – вміння бачити й чути, розуміти красу природи і таємниці людської душі, захоплюватися мужністю та шляхетністю, співчувати чужому лихові, протестувати проти образ і несправедливості, яких ще так багато на світі:

*В то утро весть, как мгла,
Нас всех настигла разом,
И скорбные крыла
Простерлись над Донбассом.
Их тень черна, как смоль.
Не стало вас, родимых.
Ну кто измерит боль
Утрат невосполнимых?!
И долго вам вослед,
Страданьем освященный,
Роняла белый цвет
Весна в косынке черной.*

Все у творчості Б. Белаша йде від життя, від побаченого, від пережитого, і навіть історичні вірші написані життєвими фарбами, особливо "Роксолана", – так, що здається, ніби автор був свідком сцени у палаці турецького султана. Полонянка Роксолана перед султаном "как на эшафот взошла" "в голубой, как марево, накидке", і, коли з неї було зірвано одяг:

*Ослепляло, мучило глаза
Откровенье солнечного тела,
Лишь до пят упавшая коса
Белизну зачеркивала смело.
Томные глаза у басурман
Округлились враз от изумленья,
Видя недоступно-гордый стан
И грудей призывное свеченье.
Прошептал баша ей: "Падай ниц
И целуй сапог зари аллаха!"
Но из-под густых ее ресниц
Вспыхнул смех, не ведающий страха.*

Тематика віршів Б. Белаша є різноманітною. Тут і спогади про важке воєнне дитинство, і армійські будні, і шахтарська праця – усе це забарвлено глибокою психологічною гамою почуттів.

Борис Белаш безмірно закоханий у рідний край і особливо в одну з його перлин – Святогір'я. У своїй творчості поет постійно звертається до Святогір'я, цієї святої землі, яка намолена багатьма поколіннями і береже пам'ять про події "Слова о полку Игореве". Святі Гори названі майстром "души подспорьем". Святогір'ю присвячені його поетичні збірки "Славяногорье" (1980), "Живая тайна Святогорья" (1990).

Б. Белаш пише про прекрасну природу Святогір'я, історичні події, що відбувалися на цій землі, про її "духовный магнит", який повертає нас до свого коріння:

*В синеватой дымке Святогорье,
Видевшее Игоря беду.
Может быть, еще в минуты горя
Я к тебе с надеждой припаду.
Припаду я к памяти бывшего.
Обагрятся в речке облака.
И больше отзовется "Слово...",
Горько оброненное в века.*

У творчому доробку Б. Белаша є й дитячі вірші, які склали книгу "Куда девалось лето?". Видати гарну кольорову книжку для дітей, до того ж ілюстровану самими дітьми, – було давньою заповітною мрією поета.

Б. Белаш пише по-справжньому чоловічі вірші, його герої "могучи, как держава", вони підкоряли тайгу, носили мішки з цементом, зустрічали світанок, ненавиділи й кохали на повний вдих. Хтось влучно визначив творчу манеру поета: у здоровому тілі – здоровий дух.

Тому не дивно, що героєм прозового твору Б. Белаша "Степной Антей" (1983) став Ілля Мате – наш земляк, чемпіон Олімпійських ігор. Іллю Мате письменник знав особисто і присвятив йому та його тренеру прекрасну книгу, в якій розповідає про непросту долю сільського богатиря, з любов'ю та ніжністю згадує всі удачі та розчарування борця.

Борис Белаш – член Національної спілки письменників України, Лауреат Всеукраїнського конкурсу "Колесо Золотої Фортуни", обласної літературної премії ім. В. Шутова, заслужений працівник культури України, почесний громадянин міста Святогірськ, де зараз і живе. У 2002 році Б. Белаша нагороджено орденом "За заслуги" III ступеня за особистий внесок у соціально-економічний розвиток області та у зв'язку із 70-річчям утворення Донецької області. Творчість Б.Ф. Белаша відзначено дипломом Міжнародної Каліфорнійської академії наук, освіти, індустрії та мистецтв. У співдружності із донецькими композиторами створив низку українських та російських пісень, які давно завоювали серця слухачів. Їх виконують професійні артисти, а також аматорські колективи, вони звучать на радіо та по телебаченню.

Борис Белаш знаходиться в порі поетичної зрілості. А з-під його пера виходять все нові й нові вірші – витончені, розумні, глибокі.

До 65-річчя від дня народження Б. Белаша з метою популяризації його творчості бібліотекам доцільно оформити книжкові виставки, полицки, провести поетичні години, вечори "Співець життя і любові", "Чоловічі вірші Бориса Белаша", "Світло високої долі", "Поетичні світи Б. Белаша".

Пропонуємо провести літературний альбом "А как я жил – рассудит Бог".

Учасниками заходу можуть бути:

- біограф, який розповідає про життєвий шлях поета;
- літературознавець, який відкриває світ поезії Б. Белаша;
- читець.

Під час проведення літературного альбому звучать пісні на слова Б. Белаша.

Література на допомогу проведенню заходів:

Белаш Б.Ф. Вкус борьбы: Стихи. – М.: Сов. писатель, 1979. – 78 с.

Белаш Б.Ф. Доколе, Родина?: Стихи. – Донецк: Б. и., 1999. – 241 с.

Белаш Б.Ф. Живая тайна Святогорья: Стихи. – Донецк: Донбас, 1990. – 190 с.

Белаш Б.Ф. Зажги снега: Стихи. – Донецк: Донбас, 1976. – 94 с.

Белаш Б.Ф. Марш-бросок: Стихи. – Донецк: Донбас, 1969. – 30 с.

Белаш Б.Ф. Молчание добра: Стихи. – Донецк: РИА "Флинт", 1997. – 159 с.

Белаш Б.Ф. На далекие костры: Стихи. – Донецк: Донбас, 1986. – 71 с.

Белаш Б.Ф. Поклон: Стихотворения. – Донецк: Нац. союз писателей Украины, журн. "Донбасс", 2001. – 200 с.

Белаш Б.Ф. Степной Антей. – К.: Молодь, 1983. – 78 с.

Белаш Б.Ф. Я живу: Стихи. – К.: Рад. письм., 1985. – 79 с.

Белаш Б.Ф. Дума: [Стихи] // Святогорье мое / Под ред. А.Я. Гросова. – Донецк, 2004. – С. 3.

Жуковский С. Певец жизни и любви // Донбасс. – 2001. – 1 авг. – С. 3.

Ивашкевич В. Образ олимпийского чемпиона Ильи Мате в прозе и поэзии Б.Ф. Белаша // История олимпийского спорта Донбасса: Материалы межвуз. обл. студ. научно-практ. конференции (г. Донецк, 17 марта 2005 г.). – Донецк, 2005. – С. 42–44.

Петренко В. Шахтер, борец и тонкий лирик // Все. – 1998. – № 1. – С. 58.

Платоненко С. Его жизнь осветил золотой полдень // Жизнь. – 2001. – 1 дек. – С. 4.

Филатов В. "Марш-бросок" дистанцией в 30 лет // Акцент. – 2001. – 1 авг. – С. 4.

Підп. до друку 01.02.2006. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк різнографний. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 0,5.
Обл. вид. арк. 0,29. Зам. 2-020106. Наклад 65 пр.

Видавниче підприємство "Східний видавничий дім"
(Державна свідоцтво № ДК 697 від 30.11.2001.)
83086, м. Донецьк, вул. Артема, 45
тел./факс (062) 338-06-97, 337-04-80